

Aan Gedeputeerde Staten van Limburg
t.a.v. de heer Remkes
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Horst, 29 mei 2021

Betreft: verzoek tot vernietiging besluit gemeenteraad Horst aan de Maas

Geacht College van GS,

In de gemeenteraadsvergadering van de gemeente Horst aan de Maas op dinsdag 20 april jl. is door de gemeenteraad besloten het voorstel van het College van B&W met betrekking tot het zogenaamde Paraplubestemmingsplan Internationale werknemers Horst aan de Maas aan te nemen. Aan de stemming over het voorstel werd onder andere deelgenomen door VVD-raadslid Yvonne Douven. Het is van belang te weten dat de partner van raadslid Yvonne Douven huisvesting biedt aan arbeidsmigranten en dat het paraplubestemmingsplan dus ook de belangen van haar partner en indirect de persoonlijke belangen van raadslid Yvonne Douven raakt. Voorafgaande aan het debat over het voorstel benadrukte Yvonne Douven zélf dat zij “ook nog een andere betrokkenheid (heeft) op dit thema”, waarbij zij doelde op dat persoonlijk belang. Voorafgaande aan de stemming is geweest op het feit dat uit haar bijdrage aan het debat niet duidelijk bleek wat “het algemeen belang” was, dat Yvonne Douven zei te dienen. Door de SP-fractie werd uitdrukkelijk gewezen op het persoonlijk belang en dat zou volgens de fractie moeten betekenen dat zij niet mee zou moeten stemmen bij dit voorstel. Die stellingname sluit ook aan bij de gedragscode voor bestuurders (behorende bij het raadsbesluit d.d. 8 oktober 2019), waar raadslid Yvonne Douven toentertijd mee heeft ingestemd. Deze gedragscode is richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Bij een min of meer vergelijkbare situatie – waarin het burgerraadslid Paul Geurts deel nam aan debatten over arbeidsmigranten, terwijl hij voorzitter is van het burgerinitiatief “Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten” – sprak de gemeenteraad uit dat betrokken raadslid vanwege diens betrokkenheid bij het onderwerp niet deel zou mogen nemen aan het debat. Daarbij werd onder andere verwezen naar de gedragscode én naar artikel 2.4 lid 2 AWB. Raadslid Yvonne Douven heeft in de raadsvergadering met het besluit met betrekking tot de heer Geurts (officieel met betrekking tot burgerraadsleden) ingestemd, en heeft daarmee impliciet aangegeven dat zowel de gedragscode als de bepaling in de Algemene Wet Bestuursrecht voor haar inderdaad richtsnoer zijn. Vervolgens handelt zij daar niet naar – zo constateren wij – op het moment dat haar persoonlijk belang aan de orde is.

Nu raadslid Douven bij de besluitvorming omtrent het Paraplubestemmingsplan op zijn minst de schijn van belangenverstrengeling heeft gewekt en deze handelwijze niet anders kan worden bestreden dan door het genomen besluit te (laten) vernietigen, heeft de SP-fractie aan de burgemeester, de heer Palmen, verzocht het besluit ter vernietiging voor te dragen aan de Kroon (zie bijlage 1). In die brief betoogt de SP-fractie dat de burgemeester – conform artikel 268 Gemeentewet – het besluit kan voordragen ter vernietiging. Feitelijk dient de burgemeester dat te doen binnen twee dagen nadat het besluit van de raad ter zijner kennis is gekomen. De burgemeester heeft niet binnen de termijn van die twee dagen een verzoek ter vernietiging ingediend. In de brief aan de burgemeester betoogt de SP-fractie verder dat – conform artikel 170 lid 2 Gemeentewet – de burgemeester de bestuurlijke integriteit van de gemeente bevordert en daarmee is de burgemeester de bewaker van het integer handelen door het gemeentebestuur en de leden van dat gemeentebestuur.

In zijn reactie op het verzoek van de SP-fractie geeft de burgemeester aan niet het initiatief te gaan nemen om het besluit ter vernietiging voor te leggen aan de Kroon (zie bijlage 2), omdat, zoals hij stelt “uit het feit dat ik zelf geen actie heb ondernomen (PS: *binnen de twee dagen, zoals hiervoor gememoreerd*) om het raadsbesluit ter vernietiging voor te dragen (mag) afleiden dat ik uw mening op dit punt niet deel”.

Nu de burgemeester op dit punt het verzoek van de SP-fractie naast zich neer heeft gelegd om hem moverende redenen (zie bijlage 2) leggen wij het verzoek om het raadsbesluit ter vernietiging voor te dragen aan de Kroon – conform artikel 273 Provinciewet – voor aan het College van Gedeputeerde Staten. Artikel 273 Provinciewet biedt GS de mogelijkheid om indien zij van oordeel is dat een besluit moet worden vernietigd, maar de burgemeester hiertoe geen stappen heeft genomen, zelf het initiatief te nemen om het voor te dragen aan de minister.

Graag lichten wij toe waarom wij het van belang achten dat u aan het verzoek van de SP-fractie tegemoetkomt en daarbij gaan we ook in op de argumenten die door de burgemeester naar voren zijn gebracht om het verzoek niet te honoreren.

In “De rechtpositie van decentrale politieke ambtsdragers, editie 2020” (blz. 92) wordt gesteld dat het voor kan komen dat een lid van de gemeenteraad te maken heeft met een persoonlijk belang dat het hem/haar moeilijk maakt om objectief aan het besluitvormingsproces deel te nemen. Burgers mogen van hun bestuurders, inclusief de raadsleden, verwachten dat ze in deze situatie integer handelen. De oud-minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Dales, heeft op dit punt geconcludeerd dat “een beetje integriteit” niet bestaat. Burgemeester Palmen stelt in zijn reactie op het verzoek het raadsbesluit te vernietigen, dat hij van mening is dat Yvonne Douven er (inderdaad) beter aan had gedaan niet deel te nemen aan de beraadslaging en de stemming. Maar anders dan de SP-fractie stelt hij dat daarbij “integriteit” geen rol speelt. Hij komt – zoals hij in zijn brief stelt – tot zijn mening op grond van “moraliteit”. In het Juridisch Woordenboek wordt onder “integriteit” verstaan: “rechtschapenheid; omstandigheid dat een ambtenaar zijn functie adequaat en zorgvuldig uitoefent in het licht van zijn positie en alle in het geding zijnde verantwoordelijkheden. (bron: Min BZ) Bijv. ~ van bestuurders en ambtenaren vormt

een van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur". In het Nederlands Woordenboek wordt "integriteit" gedefinieerd als "eigenschap dat je eerlijk en betrouwbaar bent". Als voorbeeld geeft het woordenboek: "De integriteit van de overheid houdt in dat iedereen correct behandeld wordt; daarom leggen ambtenaren een eed af en gelden er gedragscodes". In het betoog van de SP-fractie is juist gewezen op het hanteren van deze gedragscode, zoals die vastgesteld is door de gemeenteraad van Horst aan de Maas en waar Yvonne Douven mee heeft ingestemd. Het begrip "moraliteit" kan volgens het woordenboek gezien worden als "het geheel van handelingen maar ook de gedragingen die sociaal of maatschappelijk als gewenst worden gezien". Het begrip appelleert aan "ethische" principes. Niet integer handelen kan in die zin beschouwd worden als niet moralistisch handelen. Burgemeester Palmén komt tot dit onderscheid omdat hij van mening is dat Yvonne Douven wel kon en mocht deelnemen aan de bespreking en stemming over het raadsvoorstel, maar dat het beter was geweest als ze dat niet had gedaan.

De heer Palmén realiseert zich, zo laat hij blijken in zijn reactie op het verzoek van de SP-fractie, dat het beter was geweest dat hij Yvonne Douven in de aanloop naar de vergadering meer expliciet op dit punt had moeten aanspreken, iets wat hij kennelijk niet gedaan heeft.

In het verzoek aan de burgemeester om het besluit ter vernietiging voor te dragen aan de Kroon wordt aan het einde van de brief aan de burgemeester gevraagd of hij (of de griffier) Yvonne Douven op enig moment aangesproken heeft op de (schijn van) belangenverstremming die zij wekte door wél deel te nemen aan de stemming. De burgemeester antwoordt op deze vraag ontkennend. Hij gaat er van uit dat deze vraag betrekking zou hebben op het moment ná de stemming. Waar hij dat uit afleidt, is niet geheel duidelijk. In de inleiding op deze vraag wordt nadrukkelijk gerefereerd aan een eerdere situatie, waarin burgerraadslid Paul Geurts herhaalde malen – voorafgaande aan besprekingen – door de griffier aangesproken is op vermeende belangenverstremming (bijvoorbeeld omdat hij voorzitter is van de Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten – zie ook hiervoor). De burgemeester en de griffier hebben – volgens de burgemeester – "samen enkele malen van gedachten gewisseld over haar activiteiten en het thema integriteit en (de schijn van) belangenverstremming". Niet duidelijk is of daarmee bedoeld wordt dat zij Yvonne Douven persoonlijk aangesproken hebben of dat burgemeester en griffier er onderling met elkaar over gesproken hebben. De eerdere opmerking – dat de burgemeester in de aanloop naar de beraadslagingen met mevrouw Douven expliciet contact had moeten hebben over de deelname aan de stemmingen – lijkt te wijzen op het feit dat hij noch de griffier haar op haar handelen heeft aangesproken, niet vóór en ook niet ná de behandeling van het raadsvoorstel inzake het Paraplubestemmingsplan.

Zoals in het verzoek aan de burgemeester is beschreven is het – in ieder geval in het verleden – een ongeschreven regel dat indien er sprake is van "persoonlijk belang" het betreffende raadslid zich terugtrekt uit de vergadering en zodoende niet deelneemt aan de beraadslagingen en/of de stemmingen. Expliciet dan in een ongeschreven regel wordt in de toelichting op de eerder gememoreerde

gedragscode (zie bijlage 3) geformuleerd dat “een lid van de volksvertegenwoordiging **niet deelneemt aan de stemming** over een aangelegenheid die hem rechtsreeks of *middellijk* persoonlijk aangaat”. Verder wordt er in de toelichting op de gedragscode gesteld dat “het bestuursorgaan er tegen waakt dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden (artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht)”. Uit voorgaande mag volgens de SP-fractie enerzijds afgeleid worden dat Yvonne Douven niet gehandeld heeft naar de geest en de letter van deze gedragscode, terwijl ze met die gedragscode wél ingestemd heeft. En anderzijds dat er door het bestuursorgaan niet gewaakt is tegen de beïnvloeding van de besluitvorming met betrekking tot het Paraplubestemmingsplan door – zijdens de burgemeester of de griffier – Yvonne Douven niet (expliciet) aan te spreken op het schenden van de gedragscode door wél deel te nemen aan de beraadslagingen en de stemming over het Paraplubestemmingsplan.

Het is om de hiervoor gemotiveerde redenen waarom wij het College van Gedeputeerde Staten van Limburg dringend verzoeken om het raadsbesluit inzake het Paraplubestemmingsplan Internationale werknemers Horst aan de Maas 2021 voor te dragen voor vernietiging bij de Kroon. Ons inziens is er sprake van strijd met het recht én strijd met het algemeen belang. Wat dat laatste betreft gaat het er om dat – zoals geformuleerd in de gedragscode – in een democratische rechtsstaat een ieder zich dient te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Zonder dat zal het vertrouwen in de democratische rechtsstaat worden ondermijnd en het draagvlak voor de naleving van de wetten en regels verdwijnen.

In afwachting van een spoedige reactie uwerzijds,

Met vriendelijke groet,

Sonja van Giersbergen

namens de SP-fractie Horst aan de Maas

Cc: Yvonne Douven, het College van B&W en de gemeenteraad van de gemeente Horst aan de Maas